RvV nieuws

Voorjaar 2020

Een beantwoord gebed....3
Voorwoord van de voorzitter....4
Van de redacteur....7
Bijeenkomst RvV 6 juni....10
Nieuwe stappen voor RvV....11
Vrede vereist lef....12
Duurzaamheid....15
Stadsgedicht voor Prinses Beatrix....17
In memoriam Sultan Qaboos II van Oman....19
Gedachten bij "Het voorrecht mens te zijn"....23
Vrijheid betekent soms een streep onder het verleden zetten 25
Landkaarten....27
Wie zijn Religies voor Vrede?....30

Deze Nieuwsbrief is kort vóór de strenge maatregelen rond het Coronavirus samengesteld. Wij wensen alle zieken een voorspoedig herstel en mensen die iemand hebben verloren in hun naaste omgeving veel sterkte om dit verlies te dragen.

Ieder van u wensen wij toe dat u in uw geloof of overtuiging kracht en vertrouwen moge vinden om uw innerlijke rust te bewaren, om om te zien naar elkaar en in verantwoordelijkheid te handelen, op weg naar een goede afloop van deze zware periode.

Een beantwoord gebed

Ik vroeg om kracht
God gaf me moeilijkheden
om me sterk te maken.

Ik vroeg om wijsheid
God gaf me problemen
om me te leren ze op te lossen.

Ik vroeg om voorspoed
God gaf me hersens en spieren
om mee te werken.

Ik vroeg om moed
God gaf me angsten
om te overwinnen.

Ik vroeg om liefde
God gaf me mensen met moeilijkheden
om te helpen.

Ik vroeg om gunsten
God gaf me kansen.

Ik kreeg niets waarom ik vroeg.
Ik kreeg alles wat ik nodig had.

Franciscus van Assisi

Voorwoord van de voorzitter

Vrede zij met u

In onze vorige Nieuwsbrief heeft u kunnen lezen over de 10e Wereld Assemblee van Religies voor Vrede. Een bijeenkomst die hoopgevend was, maar tegelijk ook een beroep deed op alle aanwezigen om ons thuis, samen met anderen, nog meer in te zetten voor de grote knelpunten die we wereldwijd zien: geweld en oorlogen, armoede, ongelijkheid, klimaatveranderingen, de kap van tropisch regenwoud en het verdwijnen van niet alleen grote diersoorten, maar ook van insecten die voor de bevruchting van planten onmisbaar zijn.
Kernwapens vormen eveneens een bedreiging, want alleen al het gebruik van enkele grote kernbommen zal de atmosfeer rondom de aarde dusdanig verstoren dat er geen leven op aarde meer mogelijk is.
Grote zaken, waar we als individu weinig tegen lijken te kunnen doen. 'Lijken', want iedere verandering begint in het klein. We zijn niet machteloos.

We kunnen zelf beginnen om meer vrede in ons hart te creëren. Het helpt al om iedere dag een moment van rust, van bezinning in te bouwen. Want wat in ons hart is stralen we uit. We kunnen zachte woorden gebruiken naar elkaar. Een onbekende met een glimlach en een open hart ontmoeten en in gesprek gaan met die ander. Wanneer we luisteren om te begrijpen, dan creëren we al een stevige basis. Want die onbekende ander is niet zo heel anders dan wij.
Ook die ander streeft naar een leven dat betekenisvol is met gebruik van haar of zijn mogelijkheden, naar waarachtige relaties, naar activiteiten die ertoe doen. Die ander verlangt ook naar harmonie, naar vrede. Laat een ontmoeting een feest van herkenning worden.

Ons beter bewust zijn van waarden waar we voor staan en ons daarin sterk voelen, maakt ons zelfbewuster. En vele jaren in de politiek bracht me meer zelfkennis, door te ervaren dat niets menselijks me vreemd is. Dat maakt het gemakkelijker om open en met begrip naar een ander te kijken.

Iedere religie en levensbeschouwing, iedere goed functionerende gemeenschap heeft als basiswaarden respect voor het leven en de 'gulden regel' om naar een ander zó te zijn, zoals jij zou willen dat anderen naar jou zijn.
Dergelijke 'kleine stapjes' zijn vaak het begin van een grotere ontwikkeling. Eind vorig jaar organiseerde Artsen voor Vrede in het Vredespaleis een bijeenkomst met als titel *Dringende Oproep voor een kernwapenvrije wereld*. De aanwezige Ierse oud-premier Mary Robinson drukte de aanwezigen op het hart dat ook een klein land als Nederland een eerste stap kan zetten. Zoals Ierland dat eind 50'er jaren van vorige eeuw dat had gedaan. Een stap die uiteindelijk leidde tot het belangrijke Non-Proliferatie Verdrag. Een verdrag dat ook een artikel bevat dat de nucleaire staten hun kernwapens zullen afbouwen, om zo tot een kernwapenvrije wereld te komen. Dat is het doel van de vele vredesorganisaties wereldwijd en bovenal van vrijwel alle mensen. Het Regeerakkoord van het huidige kabinet bevat dezelfde wens.

Mary Robinson in gesprek met jongeren uit Californië op vredesstudiereis

Hoe wij de hoofdthema's uit de Wereld-Assemblee oppakken kunt u lezen in deze Nieuwsbrief. Verder willen wij als Dagelijks Bestuur van RvV rond belangrijke thema's (zoals bijvoorbeeld de Sustainable Development Goals (SDG)) dit jaar starten met werkgroepen - waarbij u welkom bent om aan deel te nemen. Op onze website en op Twitter zult u er dit voorjaar meer over kunnen lezen.

Tot slot nodig ik u namens ons bestuur graag uit voor onze **bijeenkomst op zaterdag 6 juni** aanstaande, waarin we vervolg geven aan de vorige, zeer geslaagde bijeenkomst van 11 mei 2019, waarin experts, jongeren en andere belangstellenden met elkaar in gesprek gingen over thema's als Vredeseducatie en Duurzaamheid. Noteert u de datum vast in uw agenda: zaterdagmiddag 6 juni in Utrecht! ***Tenzij dit door het heersende Corona virus niet mogelijk is.***

Het ga u goed. Ik wens u moed en vertrouwen toe dat alles goed zal komen. Voor ieder die te maken heeft met het verlies van een dierbare, betuig ik ons diepe medeleven.

Mirjam Ateş-Snijdewind

Uit de speech van Mary Robinson:

"Faced with the existential threats of nuclear weapons and the climate emergency, the United Nations and the international community at large – which includes civil society, academics, doctors, young people and all other sectors of society – needs to be bold and work together to meet common challenges."

In the words of one of the greatest UN Secretary-Generals, Dag Hammarskjöld:

"It is when we all play safe that we create a world of utmost insecurity. It is when we all play safe that fatality will lead us to our doom. It is in the 'dark shade of courage' alone that the spell can be broken."

So let us be seized by that sense of courage today, inspired by peacemakers like Dag Hammarskjöld, and commit to doing all we can to make 2020 not only an anniversary when we recall the terrifying, wanton destructive power of nuclear weapons, but a landmark moment on the path to their ultimate eradication.

Van de redacteur

Terwijl ik dit editorial schrijf raast 2020 in alle onstuimigheid over en langs ons. We hopen op beter, maar zien de schaduwen in de nieuwsberichten en de onzekerheden in onze maatschappij.

Is dat reden voor somberheid?
Ik denk het niet. Het is de uitdaging van de realiteit. We leven in de gevolgen van ons eerder handelen, dus is het aan ons om met ons toekomstige handelen de balans te rechten.

De smeulende resten van bos en veld in Australië vertellen ons dat Moeder Aarde een appel met ons te schillen heeft vanwege onze spilzucht en onvoorzichtigheid met de dingen die ze ons toevertrouwd heeft. Ze zal ons in de komende jaren steeds vaker en steeds directer waarschuwen.
Er zijn landen, zelfs Europese landen, die in de komende 5 jaar nijpende tekorten aan drinkwater gaan krijgen.
Er zijn volkeren die in de komende 10 jaar moeten beginnen met het achterlaten van hun geboortegrond, omdat die niet meer bewoonbaar zal zijn. De Malediven, Kiribati, Tuvalu en Denemarken gaan grond verliezen aan de stijging van de zeespiegel. Ethiopië, Mongolië, Kazachstan en Spanje zullen delen hebben waar geen mens kan overleven gedurende een deel van het jaar. Een steeds groter deel.

Dat is de prijs van het verleden.

We kunnen nu nog oplossingen bedenken om dat te vertragen of zelfs te voorkomen. Dat is voor mij de motivatie om de nieuwe werkgroep Duurzaamheid te pushen en met mensen te zoeken naar die kleine dingen die als een hefboom de grotere in een betere richting kunnen duwen. Verderop leg ik meer uit over wat we met die werkgroep willen.

Er is nog een andere gebeurtenis van de afgelopen weken die me in de richting van duurzaamheid duwt. Op dit moment vertelt een virus van amper 100 Nanometer ons dat we te lang op antibiotica hebben gesteund en dat de mensheid niet ongestraft bushmeat kan blijven eten. We hebben onszelf in slaap gesust met blind

vertrouwen op medische en biochemische vooruitgang. Dat was zoals nu blijkt hoogmoed met een groot prijskaartje.
Het is mijn persoonlijke inschatting dat preventieve gezondheidszorg steeds vaker hand in hand zal moeten werken met natuurbehoud en herstel. De tijd van de luxe van een lijst met "kleine ziektes" is voorbij. Elke kleine ziekte kan morgen uit de context getild worden door onze reislust of de schade aan het milieu en in een nieuwe context grote problemen veroorzaken. Vandaar dat ik de noodzaak van de Sustainable Development Goals onderschrijf. Ze zijn niet perfect en dekken niet alle brandhaarden, maar ze geven wel aanknopingspunten voor rechtvaardigheid en meer balans.

Is er dan alleen maar negatief nieuws?

Nee, de wereld heeft nog steeds een hutkoffer vol hoop. Er gebeuren onverwachte mooie dingen.
Het lukt om bedreigde diersoorten voor uitsterven te behoeden. Er zijn mensen die grote stukken land, in Argentinië, in Schotland en recentelijk in de Democratische Republiek Congo, kopen en terug naar de wilde staat brengen.
Er worden op dit moment meer weeskinderen uit de diverse weeshuizen en vluchtelingenkampen in het Midden-Oosten geadopteerd dan er bij komen.
Er is een epidemie van wijsneuzerige tieners die de wereld willen veranderen en daar op duizend verschillende manieren mee zijn begonnen.
Er wordt gewerkt aan een eind aan ongelijkheid en onrecht. Zoals ik het in mijn artikel over transculturele communicatie schrijf, we werken aan een universele grammatica van de vrede.

Op 12 februari vertegenwoordigde ik Religies voor Vrede in een gesprek over een motie van SP, Groen Links en PVDA om de regering te bevragen rond het kernwapenbeleid. Dit was een mooie doorsnee van de verschillende vredesorganisaties in Nederland.
Ook daar gloort hoop. In de komende maanden gaan we in een breed samenwerkingsverband bekijken hoe we deze of de volgende regering kunnen dwingen om zich uit te spreken tegen kernwapens op Nederlands grondgebied en hoe we dat aan een nieuwe generatie kunnen overdragen.

Uiteindelijk is ook voor ons de volgende generatie de grote hoop. Jonge enthousiaste mensen die hun dromen durven te verwoorden. Jonge mensen die zich welkom weten in de rangen van hen die dat al langer doen. Jonge mensen die begrijpen dat wat vandaag begint niet meteen morgen vrucht draagt.

Dat vraagt alleen om partners. U en ik. We zijn nodig op plaatsen die wij alleen kunnen bereiken. Mogen we allemaal spoedig die taak opvatten en ons duidelijk uitspreken voor Vrede en Harmonie in onze afzonderlijke culturen en religieuze settings door wie we zijn en wie we bereiken.

Uw redacteur Izzy Mansour

Slovaakse vredesmunt ©Mincovňa Kremnica/Marek Sobola 2019

Bijeenkomst RvV 6 juni

Op zaterdag 6 juni, mits toegestaan door de omstandigheden, is er net als vorig jaar een themaprogramma aansluitend op de algemene ledenvergadering. De middag start om 13:30 uur (inloop vanaf 13:00 uur)

Het programma bouwt voort op enkele thema's van de 10e Wereldconferentie van Religies voor Vrede: Vredeseducatie en Duurzaamheid. Kern(ont)wapening zal plenair kort aan de orde komen. Door de gehanteerde aanpak van een kringgesprek ontstonden er vorig jaar levendige gesprekken met elkaar, evenals de behoefte om hier een vervolg aan te geven.

Net als vorig jaar openen we met een korte, pakkende inleiding en gaan vervolgens in twee of drie kleinere groepen uiteen. Aan het einde van de middag sluiten we gezamenlijk af. We ruimen ook tijd in om de plannen die op dit moment bij ons rijpen toe te lichten en te vragen om feedback.

De thema's voor dit jaar zijn: vredeseducatie en duurzaamheid Dat zijn in onze ogen kernthema's voor de verdere discussie. Net als vorig jaar werken we de thema's uit in kleine groepen onder begeleiding van een voorzitter en een verslaglegger, waarna we plenair de bevindingen delen.

In de Najaarsnieuwsbrief volgt dan ook nog een uitgewerkt verslag van de uitkomsten van de middag.
De middag en de algemene ledenvergadering ervoor vinden plaats in de Ulu moskee in Utrecht.

U kunt zich aanmelden op
harry.overmeijer@gmail.com

Harry Overmeijer

Nieuwe stappen voor RvV

Een nieuw jaar betekent goede voornemens, en die hebben we bij RvV Nederland! Met een nieuw Meerjarenplan voor de komende vijf jaar en een concreet werkplan voor 2020 zullen we binnen RvV nieuwe wegen verkennen. De stip aan de horizon is duidelijk; zoveel mogelijk wegen richting vrede verkennen, zowel in onze buurten, als nationaal en internationaal. Dit kunnen we als bestuur natuurlijk niet alleen. Daarom staat 2020 in het teken van verbinding met de leden en de ontmoeting met potentiële nieuwe leden. Naast deze verbinding, willen we ook samenwerken met onze leden.

We zullen verkennen waar onze leden zich persoonlijk voor willen inzetten; willen mensen zich hard maken voor nucleaire ontwapening, duurzaamheidsontwikkelingen of juist voor vredeseducatie of interreligieuze dialoog?
RvV Nederland beoogt het platform te worden waar we vanuit onze religieuze inspiraties gezamenlijk stappen kunnen zetten naar een betere samenleving.

Om dit proces te starten worden (potentiële) leden uitgenodigd op een inspiratiemiddag, waar diverse thema's aan bod komen waar werkgroepen op kunnen worden gestart. We zullen elkaar inspireren en motiveren om in werkgroepen een project op te pakken, en vanuit hier verder te groeien. Wilt u meer weten over de mogelijkheden om actief te worden binnen RvV Nederland? Neem dan contact op met onze secretaris via: harry.overmeijer@gmail.com

Wilt u meer lezen over de plannen van RvV? Op de website www.religiesvoorvrede.nl vindt u het nieuwe Meerjarenplan 2020/2025 en het Werkplan 2020.

Britt Bakker

Vrede vereist lef

Kernwapens en Vredeseducatie

Vrede vraagt lef. Sterker nog, het vereist lef. Inspanningen voor vrede vereisen moed, vastberadenheid, vertrouwen, geduld, betrokkenheid en zorg voor elkaar.
De huidige Corona-pandemie toont aan hoe klein de wereld is geworden – een besmettelijke ziekte ergens op de wereld is binnen enkele weken wijdverspreid. Maar de crisis toont ook aan hoe, ook wereldwijd, mensen elkaar helpen, zorgen voor zieken, omzien naar kwetsbare mensen. Je kunt gerust zeggen dat de verbondenheid met elkaar groter is dan in de laatste decennia. Daarnaast zijn er ook mensen die niet alleen de tijd nemen om achterstallig werk te doen nu ze verplicht thuis zijn, maar ook vaker stilstaan bij de vraag wat nu echt de moeite waard is in het leven. Wat is écht belangrijk? En gaan we straks op de oude voet door, of pakken we de draad iets anders op?

Het verlangen naar vrede is groot. Er is een groeiend besef dat we alleen dichter bij vrede komen als we geen mens, geen volk uitsluiten of uitbuiten. Want alles komt vroeg of laat als een boemerang naar ons terug. Als we voor iedereen én voor alle leven op aarde een betere toekomst nastreven. Ons richten op de noden van anderen. Ons geen angst- of vijanddenken laten aanpraten.

Anderen zijn ten slotte net als wij meestal weldenkende, sociale mensen. De vraag is hoe we letterlijk een beter antwoord kunnen geven en een beter antwoord kunnen zijn naar anderen, onder wie politieke en economische leiders, voor wie, al dan niet nationalistisch, eigenbelang vooropstaat en niet het welzijn van de medemens. Mensen die waarden die we hoog achten niet delen of zelfs maar op waarde schijnen te schatten.

Kabinet en Tweede Kamer voeren al enige tijd debatten over een verbod op kernwapens. Er staat deze maanden een herziening van het non-proliferatieverdrag op de agenda. Ook ligt er nog een verdrag op een verbod op kernwapens (uit 2017) te wachten op ondertekening door onder andere Nederland.

Er worden bijeenkomsten gehouden over het grote gevaar van kernbommen, zoals die van Religies voor Vrede. Ook PAX en het Rode Kruis lieten in 2019 van zich horen. Artsen voor Vrede organiseerden in november 2019 een groot congres in het Vredespaleis, waar ook Religies voor Vrede aan deelnam. Kortgeleden waren we met diverse organisaties bij PAX om over acties te spreken voor dit jaar - 75 jaar na de eerste zo dodelijke kernbommen op Hiroshima en Nagasaki. 'DIT NOOIT WEER'...

Kernpunt blijft de vraag: durven wij het aan om onze vijandbeelden aan te pakken? Hoe kunnen we toenadering zoeken tot hen met wie wij nu geen goede contacten hebben? Kunnen wij 'niet bedreigend' voor anderen zijn? Wat is daarvoor nodig? Welke 'tools', welke instrumenten, hebben we daarbij nodig? Wat voor houding vraagt dat van ons? Wat kan anderen helpen om positiever naar ons te kijken? Zijn wij betrouwbaar? Hoe kunnen we vertrouwen scheppen?

Vrede leren creëren begint met vrede leren scheppen in ons eigen hart. Leren omgaan met eigen 'schaduwkanten', met onze frustraties. Hoe kunnen we onszelf en anderen vergeven, hoe onze hoop voeden en leren samenwerken, leren delen?
Vrede betekent niet het conflict vermijden, maar op het moment dat er toch een conflict ontstaat daar op een zo harmonieus mogelijke wijze mee om gaan.

We hebben nieuw denken nodig. Nieuw denken over de waarde van ons mens-zijn. Over zinvol leven. Over onze verhouding tot de aarde met haar flora en fauna en de schatten die zij herbergt. Over bezit en economie. Deze tijd van 'thuiswerk' voor velen, biedt daar mogelijk wat ruimte voor.

Een Cultuur van Vrede creëren is het doel van het oprichten van een school van vrede in Almere, een initiatief van het Huis van Vrede, waar ik vanuit RvV nauw bij betrokken ben. Respect voor de heiligheid van het leven zal er voorop staan, naast de gulden regel dat we naar een ander willen zijn zoals we zelf graag bejegend willen worden.

In de vakken zullen gedeelde waarden als gerechtigheid, solidariteit, rechtvaardigheid, eerlijkheid, vrede, vrijheid, verantwoordelijkheid, mededogen en oprechtheid verweven worden. Vrede en het belang ervan zijn niet aparte vakken, maar worden integraal verwerkt in het lesprogramma. In 2022 hopen we de school te openen. Op weg naar een Cultuur van Vrede.
Als we vrede willen, laten we ons dan op vrede voorbereiden. Ik kan pas veilig zijn, als jij je niet bedreigd voelt door mij.
Laten we ons vooral innerlijk sterk maken, zodat we een stem kunnen zijn voor zwakkeren, onrecht aan de kaak durven stellen, recht nastreven en menselijke waardigheid vooropstellen. Laten we experts worden in het geweldloos communiceren, in omdenken, onderhandelen, samenwerken en het sluiten van overeenkomsten die recht doen aan iedereen.

De grootste overwinning is die op onszelf. Wie zich ooit heeft verzoend met een ander met wie er een diep conflict was, weet hoe weldadig een dergelijke ervaring is. Echte vrijheid zit binnen in ons, wanneer we meester worden over onszelf. Dan kunnen we de uitnodiging aangrijpen die het leven ieder biedt: met vallen en opstaan ons inzetten voor een betere wereld.

Mirjam Ates-Snijdewind

Duurzaamheid

In de afgelopen paar DB-vergaderingen hebben we met potlood en hoop de contouren proberen te tekenen van de toekomst voor ons in het grotere Nederlandse landschap. We hebben ons afgevraagd wat en wie we zijn en daarna wat we willen doen om daar nieuwe mensen mee te bereiken.

De voorlopige uitkomst is dat we in kleinere projectgroepen ons gericht op een onderwerp gaan profileren en daaruit nieuwe leden en inkomsten proberen aan te boren.

Harry Overmeijer en ik gaan de komende maanden ons bezig houden met duurzaamheid en hoe gerechtigheid past in de nieuwe realiteit van klimaatcrisis en doelstellingen die misschien wel niet ambitieus genoeg zijn.

Ik hoor daarbij steeds de prachtige waarschuwende woorden die Lennaert Nijgh voor Boudewijn de Groot schreef:

"En brandend rijst de zon omhoog
de bange waterdrager haalt meer water
want de zee valt droog"

(Waterdrager ©Universal/ Lennaert Nijgh)

We moeten vermijden onnodige dingen te doen. Er is al een prachtig netwerk dat vormgeeft aan de door de VN opgestelde Sustainable Development Goals. Er is al een Extinction Rebellion. Dus wat wel en wat niet?

Verwacht dus van ons voorzichtige experimenten en oriënterende vragen. We willen zorgvuldig onze identiteit aan een nieuwe generatie en wijdere doelgroep overgeven.

In de komende maanden staat er een gefilmd interview in de steigers met Eric Ferguson, leg ik contacten met het SDG compact in Nederland en allerlei organisaties en sleutelfiguren die hun aanpak hier uitrollen, zoeken we mensen die ons kunnen

helpen met het smeden en uitvoeren van plannen. Allemaal spannend en interessant.

In datzelfde raam liep ik in mijn cirkel tegen een mooie kritiek op bestaand beleid die ik u zeker niet onthouden wil.

"*Het huidige ambtelijk apparaat en haar maatregelen falen omdat te vaak de ontwerpen en uitvoering uitgaan van een unieke oplossing voor elk probleem dat zich presenteert.*
We zijn de les van de ijzerhandel vergeten. Er zijn schroeven, bouten, moeren, spijkers, lijm en zelfs soldeerbouten en lasapparaten die elk een verbinding maken kunnen die voor de klus die je tegenkomt een andere uitkomst geven. Niet altijd is een schroef de gewenste oplossing, hoezeer op papier dat ook het geval lijkt. "

In Jip- en Jannekeland zullen we moeten leren hoe Religies voor Vrede past in het grotere verhaal van verandering en het daarbij behorende ecosysteem. Dat is een uitdaging die we met beide handen willen aanvatten. Een uitdaging waar we u bij nodig hebben en die wijsheid die u onderweg hebt opgedaan.

Izzy Mansour

Stadsgedicht voor Prinses Beatrix

Op maandagavond 20 januari 2020 vond in Tivoli Vredenburg de interreligieuze bijeenkomst "In Vrijheid Verbonden" plaats, om de band tussen zes religies en levensbeschouwingen te versterken in de geest van de Unie van Utrecht (1579). Aan het eind droeg Anne Broeksma een speciaal voor de avond geschreven stadsgedicht voor, waarna het gedicht ingelijst als cadeau aan Prinses Beatrix werd overhandigd. Andere sprekers tijdens de avond waren de Utrechtse burgemeester Jan van Zanen en fractievoorzitter van Groen Links Jesse Klaver.

VONDST

voorbij de oude bomen
waar gestreepte en gestipte dieren
door de velden lopen
ligt tussen rietkragen
onder het water verscholen:
een woord

een kind dat kleine amfibieën vangt
ziet het glinsteren vanaf de waterkant
haalt het papier met het woord
naar boven, hangt het in de tuin
aan een waslijn te drogen

het hele dorp komt uitgelopen
vreemd is het, vreemd
dat het niet door het water
in vezels uiteen is gebroken
het moet wel een heel oud woord zijn
en iedereen bekijkt het vol bewondering

gaat dan op zoek naar de sleutel
om het woord mee open te breken
men maakt muziek,
verhalen en gebeden
en het komt weer tot leven
zingt rond in de mooiste zalen,
in tempels, kathedralen en moskeeën

soms hoeven ze alleen maar
aan het oude woord te denken
en dan zit het al verscholen in hun ogen
de zachte focus, die plaats maakt
een ruimte openbaart
waarin de ander veilig af kan dalen

men zegt dat in die ruimte
ooit het woord werd geboren
Anne Broeksma

In memoriam Sultan Qaboos II van Oman

De sultan van Oman is dood.

De wat is dood?

Sultan Qaboos van Oman is dood.

Sultan Qaboos? Dat klinkt als zo'n vorst uit Sindbad of Aladin. Ik wist niet eens dat er nog sultans waren. Wat betekent dat woord eigenlijk? Is het een graaf, een hertog, een prins, een koning, een keizer, een god?

Een sultan is een moslimvorst, het woord betekent autoriteit. Sultans regeren over een deel van de ummat al Islam, de gemeenschap van Moslimgelovigen, zonder de algehele leiding te dragen die aan de kalief toebehoort, maar wel met een religieuze rol voor hun onderdanen. Een koning of een emir heeft alleen een seculiere rol.

Dus als Elizabeth II een moslima was geweest was ze een sultana?

Ja, eigenlijk wel. Al is een sultana ook een rozijnensoort en een koekje.

Raar dat we dat niet leren op school.

Je leert wel meer niet op school.

Maar je zei dat de sultan van Oman dood is. Waarom is dat belangrijk?

De sultan van Oman is een verwant van Mohammed. Hij behoort tot de stam van Mohammed, de Banu Hashim, waar ook de koning van Jordanië uit komt. Dat is behalve een eer ook een verplichting. Het betekende voor Sultan Qaboos dat hij zich

inzette voor vrede tussen de Moslims en vaak bemiddelde in conflicten tussen moslimstaten of organisaties. Hij deed ook veel aan armoedebestrijding en onderwijs.

Maar hoe is dat wereldnieuws? Het is toch voor niemand belangrijk dat de sultan van een derdewereldland ergens op de rand van de kaart aan de Profeet verwant is?

Oman is geen derdewereldland. Niet meer. Dat is een reden waarom de wereld moet weten dat Sultan Qaboos dood is. Verder is dat heel belangrijk hoewel de profeet ondertussen bijna 1400 jaar dood is. Overal in de ummat al Islam spelen de Banu Hashim nog een belangrijke rol. Niet alleen in Jordanië en Oman. Als je wilt begrijpen wat er op de achtergrond van alle politiek gebeurt is het belangrijk te weten dat vooral in het Midden-Oosten en Noord-Afrika de Banu Hashim nog met veel gezag dingen regelen en bemiddelen.

Heel interessant, maar ik zit hier in Nederland en dat is geen Moslimland.

Juist voor de Moslims die in het Westen leven is het voorbeeld belangrijk. Heel vaak zijn de Moslims negatief in het nieuws, dan is het heel belangrijk dat er ook goed tegenover staat.

Maar Oman is een derdewereldland. Hoe vertelt mij dat iets over een goed voorbeeld?

Oman is al lang geen derdewereldland meer, juist door Sultan Qaboos. Toen hij in 1970 Sultan werd, was Oman arm en verdween veel van de inkomsten naar het buitenland. Er was een gebouwtje dat met wat fantasie een ziekenhuis genoemd kon worden en als je buiten Muscat wilde reizen kon je kiezen ezel, te voet of per boot. Een auto was gewoon geen optie.
Nu ligt er ruim 6000 km aan snelweg, kan 96% van de bevolking lezen en schrijven en zijn er in elke stad ziekenhuizen die voldoen aan Westerse standaarden. Daarnaast liet hij het beste telefoonnet in de Golf ontwerpen. Dat is bijna af.
Muscat, de hoofdstad, heeft beter internet dan Koeweit of Libanon. Zelfs beter dan menige Europees land. 70% van het

land heeft telefoon. Tot hoog in de bergen en diep in de woestijn staan masten voor 4G.

Dus hij stopte een hoop geld in zijn land. Was hij dan ook een goed mens?

Niemand is helemaal goed, de sultan was niet iemand die zijn vijanden liefhad en een man die mislukken bestrafte. Hij deed daarnaast wel een hoop dat we goed noemen. Hij zocht vrede, gaf vrouwen een plaats in het dagelijks bestuur, schafte slavernij af en zorgde voor zijn onderdanen.

Slavernij?

Oman was een van de laatste landen waar slavernij nog bestond. Dat was historisch gegroeid in de tijd dat stukken van Tanzania, het eiland Zanzibar en een deel van Mozambique ook deel van Oman waren.
De vader van Sultan Qaboos was vooral bezig geweest met het verlies van de stukken Oost Afrika, de verkoop van de stukken kust die ze in het huidige Pakistan bezaten en een burgeroorlog die veroorzaakt was door de Britse zucht naar olie. Dus toen Qaboos in 1970 aan de macht kwam was afschaffing een van de eerste besluiten.

Geeft dat geen problemen in de Golf als vrouwen zoveel rechten hebben in Oman?

Blijkbaar niet. Er waren en zijn zelfs vrouwelijke ministers in zijn kabinetten. Maar net als de Hashemieten in Jordanië heeft de sultan gebruik gemaakt van zijn afstamming van de Profeet. Hij wees steeds op Khadija, de eerste vrouw van Mohammed, en het feit dat zij karavanen bezat en de eerste Moslim was. Een voorbeeld dat navolging verdient.

Kan ik daar op vakantie? En is er dan meer dan alleen maar zand?

Oman heeft de laatste tien jaar hard gewerkt om toeristen welkom te heten. Ze hebben prachtige resorts aan de kust van de Arabische Zee, er is ecotoerisme in de bergen en je kunt op

kamelen de woestijn in, maar je kunt ook cultuur snuiven in Muscat. Het is een goed alternatief voor Dubai.

Ik ga het nog jammer vinden dat Sultan Qaboos dood is.

Met jou vijf miljoen Omanis en duizenden moslims elders in de wereld. Koning Willem Alexander was op zijn begrafenis.

Izzy Mansour

Gedachten bij "Het voorrecht mens te zijn"

"Het voorrecht mens te zijn" door Inayat Khan is het tweede deel van de vertaling van "The art of Being and Becoming". Dit is een verzamelwerk van zijn lezingen over het Sufisme. Dit artikel is een reflectie op het hoofdstuk "Verzaking".

Bij verzaking dacht ik in eerste instantie aan, iets nalaten te doen wat eigenlijk van je verwacht wordt. Maar na het lezen van het hoofdstuk is me duidelijk geworden, dat het hier gaat om de spirituele betekenis/beleving van Verzaking.
Verzaking in de zin van, loslaten van het ego, een trap om boven de dingen uit te stijgen, een middel voor de ziel om verder te gaan, losmaken van het aardse/wereldse/ tijdelijke zaken zoals bezit en macht, een manier waarop we naar de dingen kijken, geestelijke ontwikkeling, duurzaamheid (zo prachtig de vergelijking van de bloem en de diamant en actueel!), volg je diepste verlangen, beschaving=naastenliefde, doel van de ziel God bereiken, offers brengen uit liefde voor God, wilskracht, meester zijn van het leven.
Een beknopte opsomming van punten uit de tekst van dit prachtige en leerzame hoofdstuk.

Wat mooi dat Inayat Khan het onderwerp met mildheid en lichtheid behandelt, dat we mogen leren met vallen en opstaan en dat ieder zijn eigen pad gaat. De één gaat fluitend de berg op en voor een ander is een stoeprand een berg, maar alles is ok, als het maar met de juiste intentie wordt gedaan, voor spirituele vooruitgang, uit liefde!

Zelf heb ik een aantal maal ervaren te mogen zwijgen als anderen keuzes maakten, die ik niet zou maken maar ik heb geprobeerd het met respect vanuit hun situatie te zien, het de ruimte te geven in een groter geheel, ieder zijn/haar ideaal...

Bij het lezen van het hoofdstuk moest ik denken aan het Vredesgebed van Inayat Khan, beschreven in het Kleine boekje van God, door dhr. Witteveen.
Het stukje, 'Zend Uw vrede, Heer, opdat wij harmonisch mogen denken, spreken en handelen.'
Kort samengevat:

Harmonie kunnen wij zien als een handvat waardoor wij vrede kunnen uitdrukken. Het geheim in het zoeken naar de wil van God ligt in het ontwikkelen van harmonie. Door te trachten altijd harmonie te bewaren, zal de mens zich afstemmen op de wil van God. Harmonie bewaren is niet gemakkelijk in het actieve leven met al onze taken en verplichtingen. Dit vraagt in de eerste plaats om zelfbeheersing te ontwikkelen. Wij kunnen dan meer reageren vanuit de diepte van ons wezen met meer respect en begrip voor de ander. Situaties en problemen met andere mensen bekijken vanuit twee gezichtspunten, ons eigen en dat van de ander. Dan kunnen wij het Goddelijke in de ander zien en kan meer onderlinge sympathie ontstaan. In die harmonie laat zich vrede aftekenen.
Wij spelen een rol in het toneelstuk van het leven, terwijl ons hart afgestemd blijft op de Ene, die altijd vol vrede is.

Verzaking ervaar ik ook als vrede in jezelf ervaren/bewaren, ook al zijn er woelige baren, naastenliefde en vertrouwen op God, dat het altijd goed komt.

Auteur bekend bij de redactie

Vrijheid betekent soms een streep onder het verleden zetten

Ooit was Nederland een koloniale mogendheid. Na de onafhankelijkheid van Indonesië moesten we, net als Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk, wennen aan onze nieuwe identiteit. Wij hadden een groot verleden achter ons. Onze voormalige kolonie kreeg haar eigen toekomst.

Soms is het nodig een streep onder het verleden te zetten.
In maart brengt ons koningspaar een officieel bezoek van vier dagen aan Indonesië. Het wordt geen staatsbezoek. Koning Willem Alexander en koningin Maxima zullen in Jakarta ontvangen worden door president Jokowi en zijn kabinet. Daarna gaan zij op werkbezoek op Java (in Jogjakarta), Sumatra en Kalimantan.
Bij ieder staatsbezoek aan Indonesië wordt van tevoren de vraag opgeworpen of Nederland Indonesië officieel excuses moet aanbieden voor zijn koloniale overheersing en onderdrukking van de Indonesische onafhankelijkheidsstrijd.

Tot aan de Japanse bezetting was Indonesië een Nederlandse kolonie. Aan het eind van de Tweede Wereldoorlog wilden de Indonesiërs vrij zijn in hun eigen land. Op 17 augustus 1945 namen de Indonesische leiders de vrijheid om de onafhankelijkheid van hun Republiek Indonesia uit te roepen. Nederland wilde zijn kolonie houden en droeg de soevereiniteit pas over op 27 december 1949, na vier lange jaren van politieke spanning, eindeloze onderhandelingen en militair geweld. Vooral aan Indonesische zijde bracht dit veel leed en vele slachtoffers.

Waarom excuses aanbieden? Een Nederlandse aanvaarding van de Indonesische onafhankelijkheidsdatum bestaat er al sinds 2005. Bernard Bot was toen minister van buitenlandse zaken. Hij groeide op in Indië en hij noemt zich in dit opzicht een ‘landskind’. Tijdens de Japanse bezetting was de jonge Bernard geïnterneerd in kamp Tjideng. Als minister wist hij dat er vooral

onder de Indië-veteranen en Nederlands-Indische groeperingen grote weerstand bestond tegen een Nederlandse aanvaarding van de onafhankelijkheidsdatum van Indonesië, maar hij vond de tijd er rijp voor en het kabinet steunde hem hierin.

Bernard Bot was op 17 augustus 2005 in Jakarta voor de viering van zestig jaar onafhankelijkheid van Indonesië. In zijn toespraak zei hij o.a. "Alleen achteraf (wordt) duidelijk dat de scheiding tussen Nederland en Indonesië meer geweld kende en langer geduurd heeft dan noodzakelijk was." Hij sloot af met de woorden; "Namens de Nederlandse regering wil ik mijn diepe spijt betuigen voor alle leed."

President Yudhoyono, de Indonesische minister Wirajuda en veel Indonesische veteranen, waardeerden zijn oprechtheid en persoonlijk gebaar zeer. Maar zij lieten ook weten dat voor een groot land als Indonesië excuses van een klein land als Nederland niet nodig waren. Voor hen was vooral belangrijk dat Indonesië zich op de toekomst richtte en op een goede relatie met Nederland.

Als we er in Nederland in slagen met erkenning van onze tekorten, een streep te zetten onder onze 'Indonesische kwestie', zijn we werkelijk vrij om met Indonesië samen te werken - vanuit wederzijds respect en waardering voor elkaar. In die zin is het bezoek van ons koningspaar aan Indonesië een uiting van onze gedeelde vrijheid.

Monica Bouman

Noot van de redacteur:
Monica Bouman en Bernard Bot zijn beiden actief binnen de Indonesia Nederland Society (INS). Inmiddels heeft Koning Willem-Alexander tijdens zijn recente bezoek aan Indonesië spijt betuigd en excuses aangeboden voor het Nederlandse geweld tijdens de Indonesische onafhankelijkheidsoorlog. Voor Indië-veteranen ligt dit gevoelig en wij denken dat het, met onze veranderde kijk van nu, wijs was geweest om ook hen excuses aan te bieden. Evenals excuses voor drie eeuwen koloniaal bewind.

Landkaarten

(Afkomstig uit een voorgesteld symposium over transculturele communicatie)

Er is geen mooier verklaring van het verschil tussen cross-culturele (het begrijpen van een cultuur vanuit het raam van een andere) en transculturele communicatie (het vinden van een taal die cultuur overstijgt en tegelijkertijd meerdere culturen in gesprek brengt) dan een landkaart.

Een landkaart blijft dezelfde functie behouden in verschillende culturen, ondanks de verschillen in benadering en interpretatie van de informatie op die kaart. Daarmee is een landkaart een brug tussen culturen en tegelijkertijd deel van de cultuur die haar heeft voortgebracht.

Dat kan omdat landkaarten een taal op zichzelf zijn, die bijna net zo oud is als de menselijke beschaving zelf. We hebben van het allereerste begin een behoefte gehad om te delen hoe we plaatsen buiten onze woonplaats bereiken en wat daar dan te vinden is.

Of het nu een rotstekening is met daarop een wild paard aan het einde van een kronkellijn die vertelt waar een kudde wilde paarden te vinden was, of een landkaart van New Brunswick met de veerverbindingen elk in een aparte kleur. Met een beetje kijken kan iedereen ongeacht cultuur of kennis van het gebied de betekenis begrijpen.

Landkaarten zijn in elke vorm een serie van indrukken van de realiteit gerangschikt in de volgorde die cultureel het meest nuttig is. Een landkaart is een uitspraak over hoe een bepaalde omgeving belangrijk is. Het is een registratie van de lokale cultuur en zelfs een tijdmachine, omdat de gegevens al verouderd zijn bij vervaardiging en de fysieke omstandigheden nooit exact dezelfde meer zullen zijn.

Nergens is het leuker te illustreren dat landkaarten een tijdmachine zijn dan op Google Maps. We kunnen er volledig op

vertrouwen dat de weg die gefotografeerd er nog is, maar de details zullen zelfs op het moment van plaatsen al niet langer dezelfde zijn. Door gebruik te maken van Maps reizen we dus terug naar het moment dat de foto's genomen zijn om uit te vinden waar we vandaag hopen te zijn.

Een kaart is gemaakt binnen de kaders van de eigen cultuur en opvattingen over wetenschap en landschap. We kunnen door een simpel bezoek aan een archief of het openslaan van een atlas een reis maken die niet alleen ruimte en tijd overbrugt. Een reis die ook de afstand tussen de lezer en de cultuur van de cartograaf aflegt.

De kaart van Piri Reis uit 1513 verteld van een andere tijd en ouder begrip van de wereld dan bijvoorbeeld een kaart van Blaeu of de gouden inscripties op de Voyager 1 en 2.

Piri Reis, Blaeu en Voyager worden gezien als milestones in cartografie. Piri Reis omdat hij de eerste was die de kaarten van anderen samenvoegde tot een enkele die de hele planeet in kaart bracht. Blaeu was de eerste die een atlas in de 'moderne' vorm, de Mercator projectie, maakte en de Voyagers droegen de eerste digitale atlas bij zich.

Cartografie verandert met de ontwikkeling van een cultuur. Naarmate men meer kennis vergaart neemt ook de hoeveelheid toepassingen toe. Dan kunnen we dus ook afmeten hoe 'beschaafd' de cartograaf is aan de hoeveelheid detail en aan de breedte van de toepassing van de kaart. Dat maakt landkaarten dus ook instrumenten voor historische sociologie en het eiken van de kronieken van de beschaving die de kaart heeft voortgebracht. Misschien kunnen we zelfs wel zeggen dat landkaarten een hulpmiddel zijn om de cultuur die haar voortgebracht heeft beter te begrijpen.

De kaart van Piri Reis tekent een beeld van wat voor een Ottomaans admiraal belangrijk was. Waar schepen konden aanleggen, de routes naar alle handelsbestemmingen, de gevaren onderweg en mogelijke bestemmingen waar goederen gehaald konden worden die de macht van de Sultan versterkten. Daarom is het niet storend dat de Amazone er twee keer op staat, maar

wel reuze interessant dat er bij verschillende havens de verse producten genoemd zijn die de bemanning in leven zou houden. We kunnen nog steeds vertrouwen op de informatie op de kaart, die is meer dan accuraat zelfs naar "moderne" maatstaven, maar zullen haar nooit meer lezen als het verlengstuk van de Sultan. Zelfs niet wanneer we de kaart gebruiken om de macht en cultuur van de Ottomanen van de vijftiende eeuw te begrijpen.

In die zin is de kaart van Piri Reis dus een tolk die ons de Ottomaanse cultuur helpt te vertalen naar ons eigen referentiekader en cultuur. Het vertelt hoe macht vertaald werd in handelsbestemmingen en hoe belangrijk de zee was voor de beschaving van Piri Reis. Dat is het cross-culturele element van deze kaart. Het helpt ons te begrijpen wat hen bewoog en binnen welk kader dat gebeurde.
Er zit ook een transculturele laag in die kaart. We zijn in staat om haar te vertalen naar vrijwel elk nut en haar zonder al te veel wijzigingen gebruiken in meerdere verschillende culturele contexten. Of dat nu als referentie is voor de Klassieke Fenicische zeeroutes of ter vergelijking van de navigatiemethoden van de hedendaagse Middellandse Zeeroutes.

Wanneer je deze feiten met elkaar verbindt in ons streven naar duiding en cultureel perspectief, kun je zeggen dat landkaarten een argument zijn voor een diepere investering in begrip van de culturen die we ontmoeten. Ze bewijzen dat we ondanks onze diverse interpretaties universele factoren delen die onze menselijkheid verwoorden op manieren die tijd en beschaving overstijgen. De elementen vormen een transculturele grammatica van een taal die kan bijdragen aan het bereiken van harmonie en vrede tussen de verschillende culturen in ons tijdsgewricht.

Izzy Mansour

Deel van de kaart van Piri Reis

Wie zijn Religies voor Vrede?

Religions for Peace is de grootste en meest representatieve multireligieuze coalitie ter wereld en begon in 1970 als World Conference on Religion and Peace (WCRP). Het streven is een gemeenschappelijke aanpak voor vrede vanuit een multireligieuze consensus. Daarbij gaat het om concrete acties en inzet voor conflictpreventie, verzoening, kernwapens ontmantelen en een wereldwijde overeenkomst sluiten tegen nucleaire wapens, extreme armoede te verbannen en de aarde te beschermen.

Na de Tweede Wereldoorlog was er een algemeen besef dat de verschrikkingen van de oorlogsjaren en in het bijzonder de kernbommen op Nagasaki en Hiroshima nooit meer herhaald mochten worden. Religieuze leiders in Zuidoost-Azië maakten zich echter grote zorgen over de koude oorlogsdreiging die in de jaren 60 opkwam en de Vietnamoorlog die steeds gruwelijker vormen aannam. Daarom ontstond de behoefte om met andere religieuze leiders van gedachten te wisselen over vrede en hoe daarnaar toe te werken voor toekomstige generaties.
In 1970 werd in Kyoto (Japan) een conferentie georganiseerd voor religieuze leiders van over de hele wereld, die een antwoord zochten op de vraag hoe religies konden bijdragen aan vrede.

Om het ontstane 'vredesvuur' niet te laten uitdoven ontstonden op diverse plaatsen groepen die doorgingen met het gedachtengoed van Kyoto. Zo ontstond in tamelijk korte tijd een organisatie onder de naam WCRP, die intussen in zo'n 100 landen is vertegenwoordigd middels landelijke afdelingen en religieuze platformen. Ook is er een Global Women of Faith Network, en een Global Interfaith Youth Network
De hoofdzetel bevindt zich in New York.
De organisatie heeft als NGO een adviserende status bij de VN en werkt samen met verschillende afdelingen daarvan (zoals UNESCO) aan de bevordering van vrede.

De Nederlandse afdeling van Religies voor Vrede bestaat sinds 1988. Ze heeft tot doel met mensen van verschillende religies en levensbeschouwingen samen te werken voor vrede, gerechtigheid en menselijke waardigheid.

Ze organiseert, al dan niet samen met anderen, interreligieuze en intergenerationele bijeenkomsten en symposia over religies en vrede en houdt zich bezig met specifieke onderwerpen op dit vlak.

Tweemaal per jaar wordt een Nieuwsbrief uitgegeven.

Het Dagelijks Bestuur bestaat uit Mirjam Ateş-Snijdewind, Hafsa Chairi, Harry Overmeijer, Janny Vellekoop, Izzy Mansour, Emine Çelikoglu en Bas Cost Budde. Beoogd DB-lid is Britt Bakker.

RvV/Nederland kent naast het Dagelijks Bestuur ook een Algemeen Bestuur en een Raad van Advies.
De Raad van Advies bestaat uit: dr. E. Ferguson, drs. P. Kuijper, ds. H. Schouten (oud-secretaris/penningmeester), dr. J. Slomp (oud-lid AB), rabbijn A. Soetendorp.

Correspondentie RvV/Nederland:
Secretaris Harry Overmeijer :
harry.overmeijer@gmail.com

Redactie:
rvv.redactie@gmail.com

Websites:
Religies voor Vrede Nederland:
www.religiesvoorvrede.nl
https://www.facebook.com/religiesvoorvrede/

Religions for Peace Europe:
http://www.religionsforpeace-europe.org/
https://www.facebook.com/religionsforpeaceeurope/

Religions for Peace International:
www.rfp.org

Twitter
@religiesvvrede
@religions4peace

Lid worden van Religies voor Vrede?
U bent van harte welkom!

Het lidmaatschap bedraagt € 30,-
(inclusief tweemaal per jaar RvV nieuws en toegang tot bijeenkomsten die RvV organiseert),
voor studenten en minder draagkrachtigen € 17,50.

U kunt zich opgeven via ons secretariaat:
harry.overmeijer@gmail.com

of rechtstreeks door storting van de contributie met vermelding 'nieuw lid'
IBAN NL07 INGB 0004 420087, WCRP/NL te Leiden
.

WCRP nieuws voorjaar 2020

Colofon
RvV nieuws is het informatieblad van de leden van Religies voor Vrede/ Nederland. Het verschijnt tweemaal per jaar.
Eindredactie: Izzy Mansour
Kopij graag mailen naar: rvv.redactie@gmail.com

Extra exemplaren van de nieuwsbrief zijn te bestellen tegen een vergoeding van € 3,50, zolang de voorraad strekt.

RELIGIES VOOR VREDE